

Warszawa, dnia 19 kwietnia 2018 r.

Poz. 13

ZARZĄDZENIE Nr 13

MINISTRA GOSPODARKI MORSKIEJ I ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ¹⁾

z dnia 17 kwietnia 2018 r.

w sprawie wprowadzenia do stosowania Wytycznych do szkolenia obronnego w działach administracji rządowej gospodarka morską, gospodarka wodna, rybołówstwo oraz żegluga śródlądowa w 2018 roku

Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1430 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 138 i 398) w związku z § 13 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 października 2015 r. w sprawie szkolenia obronnego (Dz. U. poz. 1829) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Wprowadza się do stosowania „Wytyczne do szkolenia obronnego w działach administracji rządowej gospodarka morską, gospodarka wodna, rybołówstwo oraz żegluga śródlądowa w 2018 roku”, stanowiące załącznik nr 1 do zarządzenia.

2. Wytyczne, o których mowa w ust. 1, określają główne kierunki szkoleniowe w odniesieniu do szkolenia obronnego.

3. Schemat organizacji szkolenia obronnego w działach administracji rządowej gospodarka morską, gospodarka wodna, rybołówstwo oraz żegluga śródlądowa stanowi załącznik nr 2 do zarządzenia.

¹⁾ Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej kieruje działami administracji rządowej: gospodarka morską, gospodarka wodna, rybołówstwo oraz żegluga śródlądowa, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (Dz. U. poz. 2324 oraz z 2018 r. poz. 100).

§ 2. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się Dyrektorowi Biura Obrony i Ochrony Informacji Niejawnych w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER
GOSPODARKI MORSKIEJ
I ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ
M. GRÓBARCZYK

Załączniki
do zarządzenia nr 13
Ministra Gospodarki Morskiej
i Żeglugi Śródlądowej
z dnia 17 kwietnia 2018 r.
(poz. 13)

Załącznik nr 1

WYTYCZNE

do szkolenia obronnego w działach administracji rządowej gospodarka morską, gospodarka wodna, rybołówstwo oraz żegluga śródlądowa w 2018 roku

1. Wstęp

- 1.1 Wytyczne do szkolenia obronnego w działach administracji rządowej gospodarka morską, gospodarka wodna, rybołówstwo oraz żegluga śródlądowa w 2018 roku, zwane dalej „Wytycznymi”, wydaje się na podstawie § 13 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 października 2015 r. w sprawie szkolenia obronnego (Dz. U. poz. 1829), zwanego dalej „rozporządzeniem”.
- 1.2 Wytyczne uwzględniają postanowienia następujących aktów prawnych i dokumentów:
 - a) ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1430 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 138 i 398),
 - b) ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców (Dz. U. poz. 1320 oraz z 2002 r. poz. 1571),
 - c) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2004 r. w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1599 oraz z 2017 r. poz. 1426),
 - d) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie przygotowania systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym (Dz. U. poz. 978, z 2016 r. poz. 917 oraz z 2018 r. poz. 474),
 - e) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie gotowości obronnej państwa (Dz. U. poz. 2218),
 - f) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2009 r. w sprawie militaryzacji

- jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na rzecz obronności lub bezpieczeństwa państwa (Dz. U. poz. 1612),
- g) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 listopada 2015 r. w sprawie wykazu przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym (Dz. U. poz. 1871, z 2016 r. poz. 1325 oraz z 2017 r. poz. 1075 i 2143),
 - h) Oceny Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.,
 - i) Programu Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2017-2026,
 - j) Wytycznych Rady Ministrów do programowania przygotowań obronnych Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2017-2026,
 - k) zarządzenia Nr 5 Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 23 maja 2016 r. w sprawie organizacji wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony (Dz. Urz. MG MiŻŚ poz. 4),
 - l) zarządzenia Nr 6 Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 23 maja 2016 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania Wytycznych w sprawie finansowania zadań na rzecz obronności państwa (Dz. Urz. MG MiŻŚ poz. 5),
 - m) zarządzenia Nr 8 Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 23 maja 2016 r. w sprawie Wytycznych do planów osłony technicznej infrastruktury portowej i transportu morskiego (Dz. Urz. MG MiŻŚ poz. 7).

1.3 Adresaci wytycznych:

- a) Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, zwane dalej „Ministerstwem”,
- b) jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, zwanemu dalej „Ministrem”, lub przez niego nadzorowane, zwane dalej „jednostkami”,
- c) przedsiębiorcy o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, zwani dalej „przedsiębiorcami”, na których Minister, w drodze decyzji administracyjnych, nałożył obowiązek realizacji zadań na rzecz obronności państwa.

1.4 Wytyczne stanowią podstawę do realizacji procesu programowania i planowania szkolenia obronnego w działach administracji rządowej gospodarka morską, gospodarka wodna, rybołówstwo oraz żegluga śródlądowa, zwanych dalej „DAR”.

1.5 Celem Wytycznych jest:

- a) ocena rocznego cyklu szkolenia obronnego realizowanego w 2017 r.,
- b) wskazanie kierunków szkolenia obronnego na 2018 r. wynikających z sześcioletniego

- okresu planistycznego,
- c) ustalenie sposobu planowania, organizowania i realizacji szkolenia obronnego oraz wskazanie koordynatorów i organizatorów szkolenia obronnego, zgodnie z postanowieniami § 13 ust. 4 rozporządzenia,
 - d) zapewnienie merytorycznego wsparcia organizatorom szkolenia obronnego do sporządzania rocznych planów oraz programów szkolenia obronnego,
 - e) poprawa realizacji procesu szkolenia obronnego,
 - f) dokonanie racjonalnego podziału przyznanych środków finansowych na organizację i przeprowadzenie zaplanowanych przedsięwzięć szkolenia obronnego,
 - g) przygotowanie jednostek do wykonywania zadań operacyjnych związanych z potrzebami Sił Zbrojnych RP i wojsk sojusznicznych.

2. Ocena realizacji szkolenia obronnego w 2017 roku

2.1 Oceny realizacji szkolenia dokonano na podstawie:

- a) analizy przedsięwzięć szkoleniowych Ministra przeprowadzonych w roku sprawozdawczym,
- b) sprawozdań z realizacji zadań obronnych otrzymanych z jednostek oraz od przedsiębiorców,
- c) przeprowadzonych kontroli problemowych realizacji zadań obronnych oraz zadań na rzecz obronności państwa.

2.2 Realizację celów szkolenia obronnego w 2017 roku ocenia się na poziomie dobrym. Szkolenie ukierunkowane było na osiągnięcie przez Ministra oraz przez kierowników jednostek i przedsiębiorców zdolności podejmowania stosownych decyzji w sytuacji zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa i w czasie wojny.

W tym celu, w trakcie szkolenia obronnego dążono do wypracowania funkcjonalnych zasad współdziałania wszystkich elementów wspierających proces wypracowania decyzji, do których należą komórki opiniodawczo-doradcze oraz w miarę potrzeb zespoły właściwe w zakresie identyfikacji i oceny zagrożeń.

2.3 Celem głównym szkolenia obronnego były przygotowania, między innymi, w ramach treningu sztabowego, kadry kierowniczej i zespołów zadaniowych wchodzących w skład stanowisk kierowania do ćwiczenia działowego „Rozładunek 18”. Elementami tych przygotowań były ponadto:

- a) przeprowadzone w maju i we wrześniu treningi stałego dyżuru,
- b) seminaria poświęcone:
 - systemowi obrony państwa,
 - zasadom finansowania przygotowań obronnych,

- realizacji zadań obronnych przez przedsiębiorców,
 - typom i rodzajom zagrożeń terrorystycznych,
 - bezpieczeństwu i zagrożeniom w cyberprzestrzeni,
 - współdziałaniu administracji publicznej z administracją wojskową (Wojewódzkimi Sztabami Wojskowymi, Wojskowymi Komendami Uzupełnień) oraz z Wojskami Obrony Terytorialnej.
- 2.4 W zakresie szkolenia obronnego skorygowano i uaktualniono koncepcję szkolenia obronnego, w szczególności w zakresie koordynowania i organizacji szkolenia. W odniesieniu do organizatorów szkolenia przyjęto koncepcję realizacji zadań obronnych uwzględniającą specyfikę, charakter oraz uwarunkowania wykonywanych zadań obronnych.
- 2.5 Kontynuowano przygotowanie kadry kierowniczej i zespołów zadaniowych, wchodzących w skład stanowisk kierowania, do działania w sytuacji uruchomienia zadań operacyjnych oraz doskonalenie współdziałania z innymi jednostkami organizacyjnymi w tym zakresie. Ponadto, zrealizowano szkolenie ukierunkowane na osiągnięcie celów dotyczących weryfikacji przyjętych rozwiązań związanych z koordynacją uruchamiania zadań wynikających z obowiązków państwa-gospodarza (HNS²⁾).
- 2.6 Cykl seminariów pozwolił na zapoznanie szkolonych z systemem kierowania bezpieczeństwem narodowym, organizacją i funkcjonowaniem głównego stanowiska kierowania Ministra oraz z jego procedurami działania, w tym procedurami osiągania wyższych stanów gotowości obronnej, zasadami obiegu informacji w systemie stałych dyżurów oraz warunkami i procedurami realizacji zadań operacyjnych.
- 2.7 Dodatkowo zweryfikowano przyjęte rozwiązania związane z koordynacją uruchamiania zadań wynikających z obowiązków państwa-gospodarza – sprawdzono i doskonalono procedury wydzielania zasobów w ramach realizacji zadań HNS.

3. Wnioski:

- 3.1 Proces szkolenia obronnego w 2017 roku przebiegał sprawnie oraz w sposób zapewniający właściwe nabywanie wiedzy niezbędnej do planowania i organizowania zadań obronnych i kształtowania umiejętności praktycznego wykonywania wybranych zadań, w tym zadań operacyjnych.
- 3.2 Szkolenia obronne w podległych Ministrowi lub przez niego nadzorowanych jednostkach, u przedsiębiorców oraz w Ministerstwie były planowane i realizowane zgodnie z wytycznymi Ministra do szkolenia obronnego w 2017 roku oraz na podstawie

²⁾ (*ang.* Host Nation Support) – cywilna i wojskowa pomoc świadczona w czasie pokoju, w sytuacjach kryzysowych i podczas konfliktów, przez państwo, na którego terytorium przemieszczają się lub są rozmieszczone i działają siły i organizacje NATO.

uzgodnionych z Ministrem planów.

- 3.3 Kwalifikowanie osób funkcyjnych i pracowników, którym powierzono wykonywanie zadań obronnych były zgodne z potrzebami organizatorów szkolenia.
- 3.4 Na wysoką ocenę wpłynęło poprawne realizowanie ustaleń zawartych w wytycznych w zakresie planowania, organizowania i koordynacji szkolenia przez organizatorów i koordynatorów szkolenia obronnego oraz niezakłócony proces finansowania przedsięwzięć szkoleniowych w ramach Programu Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych Rzeczypospolitej Polskiej.
- 3.5 Za pozytywny objaw szkolenia uznano dążenie do konsekwentnej realizacji zamierzeń szkoleniowych ujętych w programach i planach szkolenia obronnego pomimo ograniczonych zasobów kadrowych i nakładania dodatkowych zadań spoza obszaru przygotowań obronnych.

4. Główne kierunki szkolenia obronnego w 2018 roku

- 4.1 W 2018 roku szkolenie obronne należy ukierunkować na przygotowanie kadry kierowniczej i zespołów zadaniowych do:
 - a) udziału w ćwiczeniu działowym „Rozładunek 18”,
 - b) realizacji zadań w systemie kierowania Ministra w sytuacji wystąpienia zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa, czasu kryzysu lub wojny,
 - c) przeprowadzania procesu opracowania nowych planów operacyjnych oraz opracowania procedur działania do realizacji zadań operacyjnych określonych w planach operacyjnych przez jednostki w DAR kierowanych przez Ministra i przez przedsiębiorców,
 - d) weryfikacji procedur organizowania współdziałania z Siłami Zbrojnymi RP oraz wojskami sojuszniczymi na rzecz realizacji zadań HNS, w tym realizacji zadań wynikających z obowiązków państwa-gospodarza oraz aktualizacji bazy danych HNS,
 - e) weryfikacji procedur związanych z osłoną techniczną infrastruktury portowej i transportu morskiego oraz infrastruktury śródlądowych dróg wodnych przewidzianej do budowy, organizacji i uruchomienia na potrzeby Sił Zbrojnych RP przepraw zastępczych,
 - f) podnoszenia gotowości obronnej państwa, uruchamiania zadań operacyjnych oraz z zakresu zarządzania kryzysowego przekazywanych w systemie stałych dyżurów,
 - g) weryfikacji przyjętych struktur organizacyjnych stanowisk kierowania oraz procedur działania zespołów zadaniowych,
 - h) weryfikacji struktur organizacyjnych jednostek przewidzianych do objęcia

- militaryzacją oraz specjalnie tworzonych jednostek zmilitaryzowanych przeznaczonych do wykonywania ochrony szczególnej obiektów.
- 4.2 Szkolenia należy ukierunkować na nabywanie umiejętności praktycznych wykonywania zadań obronnych poprzez planowanie przedsięwzięć aktywizujących szkolonych, np. gier decyzyjnych i treningów, oraz pogłębianie wiedzy teoretycznej w czasie konferencji, seminariów i innych form kształcenia.
- 4.3 W trakcie szkolenia należy poruszać w szczególności problematykę z zakresu:
- nowych zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa – zagrożenia „hybrydowe”, ataki terrorystyczne oraz w cyberprzestrzeni,
 - osiągania gotowości do realizacji zadań w systemie kierowania Ministra oraz współdziałania w wykonywaniu zadań na rzecz Sił Zbrojnych RP i wojsk sojuszniczych wynikających z obowiązków państwa gospodarza.
- 4.4 Szkolenie powinno być adresowane do zespołów i pracowników wyznaczonych do realizacji zadań obronnych, w tym do zespołów zadaniowych systemu kierowania Ministra – zespołów:
- kierowania,
 - koordynacyjnego,
 - oceny i analiz,
 - zabezpieczenia logistycznego i organizacyjnego funkcjonowania stanowisk kierowania.
- 4.5 Szkoleniem problemowym należy objąć zespoły stałych dyżurów, planowania operacyjnego oraz grupy operacyjne wyznaczone do wykonywania zadań w Krajowym Systemie Wykrywania Skażeń i Alarmowania.
- Grupy operacyjne powinny brać udział w corocznych ćwiczeniach i treningach organizowanych przez organy odpowiedzialne za bezpieczeństwo państwa zgodnie z planem ćwiczeń międzynarodowych, krajowych i regionalnych w latach 2017-2022.
- 4.6 W związku z powszechną obecnością na terytorium Polski wojsk sojuszniczych oraz wykonywanymi przez nie zdaniami, w planach szkolenia obronnego należy uwzględniać tematykę wynikającą z realizacji celu NATO L3110N „Współpraca Cywilno-Wojskowa (CIMIC)” – identyfikacja w zasobach państwa i szkolenie personelu o specjalistycznej i ogólnowojskowej wiedzy, który określi wpływ środowiska cywilnego na prowadzoną operację NATO.
- 4.7 W przedsięwzięciach szkoleniowych realizowanych w wymiarze cywilno-wojskowym należy doskonalić relacje współdziałania z organami dowodzenia Sił Zbrojnych RP i organami administracji wojskowej w warunkach wystąpienia konfliktu hybrydowego oraz

w reagowaniu na współczesne zagrożenia bezpieczeństwa państwa, w tym w reagowaniu na zagrożenia w cyberprzestrzeni.

- 4.8 Przedsięwzięcia realizowane z udziałem wojsk sojusznicznych należy wykorzystywać do sprawdzenia i podnoszenia zdolności do realizacji planowanych zadań wynikających z obowiązków państwa-gospodarza.
- 4.9 Określenia ćwiczebnych zadań obronnych realizowanych przez Ministerstwo, jednostki i przedsiębiorców w ramach ćwiczeń Sił Zbrojnych RP należy dokonywać na etapie przygotowania ćwiczenia, zgodnie z „Jednolitym tłem strategicznym do ćwiczeń w Siłach Zbrojnych RP” oraz Ćwiczebną bazą danych do ćwiczeń w Siłach Zbrojnych RP (dokumenty niejawne), w tym akcentować przedsięwzięcia zapewniające realizację zadań na rzecz Sił Zbrojnych RP oraz zadań wsparcia państwa-gospodarza realizowanych na rzecz wojsk sojusznicznych.
- 4.10 W trakcie planowania i realizacji ćwiczeń szczególną uwagę należy zwracać na ograniczenia dotyczące ochrony informacji niejawnych w ramach współdziałania między elementami Sił Zbrojnych RP a Ministerstwem, jednostkami i przedsiębiorcami.
- 4.11 Do priorytetów szkolenia obronnego w 2018 roku należą w szczególności:
 - a) weryfikacja modelu i procedur działania zespołów zadaniowych w systemie kierowania Ministra,
 - b) sprawdzanie przyjętych procedur podejmowania decyzji do realizacji wybranych zadaniach operacyjnych,
 - c) weryfikowanie procedur organizowania współdziałania z Siłami Zbrojnymi RP na rzecz zabezpieczenia ich potrzeb i wojskami sojusznicznymi na rzecz wykonywania zadań wynikających z obowiązków państwa-gospodarza,
 - d) doskonalenie procedur związanych z wprowadzaniem stanów gotowości obronnej państwa oraz uruchamiania zadań operacyjnych w systemie stałych dyżurów.
- 4.12 Realizacja głównych kierunków szkolenia obronnego Ministerstwa wsparta będzie następującymi zamierzeniami szkoleniowymi:
 - a) wykładami i seminariami, których tematyka dotyczyć będzie:
 - procesów związanych z militaryzacją jednostek i przedsiębiorców,
 - planowania osłony technicznej,
 - zadań zarządzania kryzysowego wynikających z Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego,
 - organizacji ochrony szczególnej,
 - b) szkoleniem obsady stałego dyżuru oraz treningiem obiegu informacji w systemie stałego dyżuru obejmującymi: doskonalenie wiedzy na temat gotowości obronnej

- państwa, organizacji systemu stałych dyżurów, realizacji i dokumentowania zadań stałego dyżuru oraz praktycznego wykonywania zadań w czasie dyżuru,
- c) treningiem sztabowym przygotowawczym do gry obronnej, którego celem będzie sprawdzenie procedur uruchamiania procesu militaryzacji przedsiębiorców i jednostek nowo formowanych,
 - d) grą obronną, której celem będzie uruchomienie zadań osłony technicznej wytypowanych portów morskich i odcinków śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym,
 - e) ćwiczeniem działowym pk. „Rozładunek 18”, które odpowie czy Ministerstwo wraz z jednostkami i przedsiębiorcami z obszaru DAR gospodarka morska posiada właściwe procedury kierowania wykonywaniem zadań obronnych podczas podwyższania gotowości obronnej państwa i w czasie wojny.

5. Planowanie i realizacja szkolenia obronnego

5.1 Ustalenia ogólne:

- a) planowanie szkolenia obronnego należy prowadzić zgodnie z przyjętą koncepcją przygotowań obronnych w Ministerstwie, zweryfikowaną o ustalenia wynikające ze SBN RP³⁾ oraz SRsBN RP⁴⁾ oraz dokumentów opracowywanych w zakresie planowania obronnego,
- b) podczas planowania szkolenia należy uwzględnić:
 - postanowienia niniejszych wytycznych,
 - pozycję organizatora szkolenia w systemie obronnym państwa,
 - uwarunkowania miejscowe i rzeczowe,
 - potrzeby szkoleniowe wynikające między innymi z dokonanej oceny szkolenia obronnego, stopnia osiągnięcia gotowości struktur i szkolonych do realizacji powierzonych zadań oraz zmian strukturalno-kompetencyjnych,
- c) planowaniem szkolenia obronnego należy obejmować wszystkie obszary zadaniowe realizowane przez organizatora szkolenia w ramach przygotowań obronnych państwa,
- d) w wytyczonych przez Ministra głównych kierunkach szkolenia obronnego należy dokonywać oceny realizacji szkolenia oraz wskazywać cele i priorytety tego

³⁾ Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej – jest dokumentem dotyczącym bezpieczeństwa państwa, opracowywanym przez Radę Ministrów zgodnie z art. 6 ust. 1 i zatwierdzanym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej. Strategia w sposób całościowy ujmuje zagadnienia bezpieczeństwa narodowego oraz wskazuje optymalne sposoby wykorzystania na potrzeby bezpieczeństwa wszystkich zasobów pozostających w dyspozycji państwa w sferze obronnej, ochronnej, społecznej i gospodarczej.

⁴⁾ Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022 przyjęta uchwałą Nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r. określa warunki funkcjonowania oraz sposoby rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego. Główny obszar zainteresowania strategii ukierunkowany jest na bezpieczeństwo zewnętrzne i militarne kraju.

- szkolenia,
- e) szkoleniom obronnym przedsiębiorców należy zapewnić właściwą w tym zakresie koordynację,
 - f) dokumentom wydawanym w zakresie planowania szkolenia obronnego należy zapewniać merytoryczną zgodność, w szczególności wytycznym, programom i planom szkolenia obronnego,
 - g) przedsięwzięciom szkoleniowym prowadzonym w formie zajęć teoretycznych i praktycznych należy zapewniać właściwe proporcje. Szkolenie prowadzone w formie zajęć teoretycznych należy traktować jako poprzedzające i uzupełniające, a praktyczne formy szkolenia, jako zapewniające nabywanie umiejętności praktycznych wykonywania zadań obronnych,
 - h) w programach szkolenia obronnego, stosownie do ustaleń Wytycznych, w tym Planu ćwiczeń obronnych i Wykazu przedsięwzięć szkoleniowych Sił Zbrojnych na lata 2017-2022, w których proponuje się udział pozamilitarnych struktur obronnych państwa, należy dokonać stosownej aktualizacji przedsięwzięć szkoleniowych,
 - i) należy dążyć do podnoszenia frekwencji uczestnictwa kierowniczej kadry w szkoleniu obronnym organizowanym na szczeblu DAR będących we właściwości Ministra oraz do zapewnienia wysokiego poziomu uczestnictwa kierowniczej kadry Ministerstwa i jednostek w szkoleniu obronnym prowadzonym w formie Wyższych kursów obronnych.

5.2 Na potrzeby koordynacji planowania i realizacji szkolenia obronnego ustala się:

- a) grupy szkoleniowe:
 - **K-1** Kierownictwo Ministerstwa:
 - Minister ,
 - Sekretarze Stanu,
 - Podsekretarze Stanu,
 - Dyrektor Generalny,
 - **K-2** kierownicy jednostek i ich zastępcy w:
 - Akademiach Morskich (AM),
 - Urzędach Morskich (UM),
 - Morskiej Służbie Poszukiwania i Ratownictwa (SAR),
 - Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie (PGW),
 - Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowym Instytucie Badawczym (IMGW),
 - Regionalnych Zarządach Gospodarki Wodnej (RZGW),

- Okręgowych Inspektoratach Rybołówstwa Morskiego (OIRM),
 - Morskim Instytucie Rybackim – Państwowym Instytucie Badawczym (MIR-PIB),
 - Instytucie Rybactwa Śródlądowego (IRS),
 - Urzędach Żeglugi Śródlądowej (UŻŚ),
- **D-1** dyrektorzy i ich zastępcy w Ministerstwie w:
- Departamencie Edukacji Morskiej,
 - Departamencie Gospodarki Morskiej,
 - Departamencie Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej,
 - Departamencie Nadzoru Właścicielskiego,
 - Departamencie Orzecznictwa i Kontroli Gospodarowania Wodami,
 - Departamencie Rybołówstwa,
- **D-2** dyrektorzy i ich zastępcy w Ministerstwie w:
- Departamencie Prawnym,
 - Departamencie Współpracy Międzynarodowej,
 - Biurze Administracyjnym,
 - Biurze Budżetowo-Finansowym,
 - Biurze Dyrektora Generalnego,
 - Biurze Kontroli i Audytu Wewnętrznego,
 - Biurze Ministra,
 - Biurze Obrony i Ochrony Informacji Niejawnych,
 - Biurze Prasowym,
- **D-3** kadra kierownicza wewnętrznych komórek organizacyjnych wykonująca zadania obronne w:
- AM,
 - UM,
 - SAR,
 - PGW,
 - IMGW,
 - RZGW,
 - OIRM,
 - MIR-PIB,
 - IRS,
 - UŻŚ,

- **P-1** pracownicy komórek wewnętrznych Ministerstwa prowadzący sprawy programowania i planowania obronnego,
- **P-2** pracownicy prowadzący sprawy programowania i planowania obronnego w:
 - AM,
 - UM,
 - SAR,
 - PGW,
 - IMGW,
 - RZGW,
 - OIRM,
 - MIR-PIB,
 - IRS,
 - UŻŚ,
- **B-1** kadra kierownicza przedsiębiorców:
 - Zarządu Morskiego Portu (ZMP) Gdańsk,
 - ZMP Gdynia,
 - Polskich Linii Oceanicznych (PLO),
 - Polskiego Ratownictwa Okrętowego (PRO),
 - Przedsiębiorstwa Robót Czerpalnych i Podwodnych (PRCiP),
 - ZMP Szczecin i Świnoujście,
 - Polskiej Żeglugi Morskiej (PZM),
 - SHIP-SERVICE,
 - ENERGOPOL-SZCZECIN (ENERGOPOL),
 - Centrum Logistycznego GRYF (GRYF),
 - UNITY LINE LIMITED (UL LIMITED),
 - Przedsiębiorstwa Budownictwa Hydrotechnicznego „Odra 3” (PBH),
- **B-2** pracownicy przedsiębiorców prowadzący sprawy programowania i planowania obronnego,
- **M** pracownicy, którym nadano przydziały organizacyjno-mobilizacyjne do jednostek zmilitaryzowanych,
- **SK** zespoły zadaniowe wyznaczone do obsadzenia stanowisk funkcyjnych na Stanowiskach Kierowania Ministra i jednostek,
- **S** obsada stałego dyżuru,

b) organizatorów szkolenia:

- Minister – dla grup B-1, D-1, D-2, K-1, K-2, P-1 oraz SK i S Ministerstwa,
- Dyrektor UM w Gdyni – dla grup D-3, P-2 w:

- AM w Gdyni,
- UM w Gdyni,
- OIRM w Gdyni,
- MIR-PIB,
- IRS,
- UŻŚ w Bydgoszczy,
- UŻŚ w Gdańsku,
- UŻŚ w Giżycku,
- UŻŚ w Krakowie,
- UŻŚ w Warszawie

oraz SK i S w UM w Gdyni i B-2 przedsiębiorców, według właściwości,

- Dyrektor UM w Słupsku – dla grup D-3, P-2 w:

- UM w Słupsku,
- OIRM w Słupsku

oraz SK i S w UM w Słupsku,

- Dyrektor UM w Szczecinie – dla grup D-3, P-2 w:

- AM w Szczecinie,
- UM w Szczecinie,
- OIRM w Szczecinie,
- UŻŚ w Kędzierzynie-Koźlu,
- UŻŚ w Szczecinie,
- UŻŚ we Wrocławiu

oraz SK i S w UM w Szczecinie i B-2 przedsiębiorców, według właściwości,

- dyrektorzy IMGW i SAR – dla grup D-3, P-2, M, SK i S wg właściwości,
- rektorzy AM, dyrektorzy: OIRM, MIR-PIB, IRS oraz UŻŚ dla grupy SK i S, według właściwości,
- przedsiębiorca – dla grup M i S, wg właściwości,

c) koordynatorów szkolenia:

- Minister – w UM, PGW, IMGW i w SAR,
- Dyrektorzy UM, wskazani w lit. b – w jednostkach i u przedsiębiorców, wg

6. Zasady organizacji i prowadzenia zajęć praktycznych

6.1 Ustalenia ogólne:

- a) niniejsze ustalenia należy wykorzystywać podczas realizacji szkolenia w formie zajęć praktycznych, w szczególności w zakresie określania charakteru ćwiczeń, metodycznych zasad ćwiczeń, sposobu ich przygotowania, prowadzenia i omawiania oraz zasad organizacji pracy zespołu autorskiego i kierownictwa ćwiczenia,
- b) w planowaniu szkolenia obronnego główny wysiłek należy skupić na szkoleniu prowadzonym w formie zajęć praktycznych, z zachowaniem zasady, że ćwiczenia obronne oraz treningi i gry są zasadniczymi formami szkolenia, zapewniającymi nabywanie i doskonalenie umiejętności niezbędnych do wykonywania zadań obronnych,
- c) należy przyjąć zasadę stopniowego dochodzenia do najważniejszych przedsięwzięć szkoleniowych z uwzględnieniem kolejności:
 - zajęcia teoretyczne,
 - gry, treningi,
 - ćwiczenia,
- d) na etapie planowania, organizacji i prowadzenia zajęć praktycznych należy uwzględniać strukturę i podział kompetencji w ramach systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym oraz obowiązujące procedury w zakresie współdziałania organów administracji publicznej z ćwiczącymi strukturami wojskowymi przy realizacji zadań obronnych,
- e) na potrzeby organizowania i prowadzenia ćwiczeń obronnych należy wykorzystywać, jako dokument pomocniczy, „Jednolite tło strategiczne do ćwiczeń w Siłach Zbrojnych RP”, zawierający ustalenia i informacje umożliwiające, po odpowiednim przystosowaniu, opracowywanie ogólnych i szczegółowych założeń scenariuszy oraz sytuacji wyjściowych do kompleksowych i działowych ćwiczeń obronnych oraz treningów i gier,
- f) umiejętności kierowania realizacją zadań obronnych w DAR będących we właściwości Ministra należy doskonalić poprzez przeprowadzanie ćwiczeń działowych stosując zasadę, o której mowa w lit. c,
- g) cel oraz ogólny charakter (temat) ćwiczeń powinien wynikać z miejsca i roli DAR będących we właściwości Ministra w systemie obronnym państwa oraz funkcjonalnego ich przeznaczenia i zmierzać do sprawdzenia i weryfikacji przyjętych

rozwiązań formalno-prawnych i organizacyjnych oraz obowiązujących procedur działania, a także dokonania oceny współdziałania Ministerstwa, jednostek i przedsiębiorców realizujących zadania obronne,

- h) dla przedsięwzięć szkoleniowych prowadzonych wspólnie z Siłami Zbrojnymi RP przyjmować należy cele zapewniające określenie miejsca i roli współpracy cywilno-wojskowej podczas prowadzenia operacji obronnej oraz w warunkach współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa państwa, w szczególności obiegu informacji pomiędzy DAR będącymi we właściwości Ministra a elementami dowodzenia Sił Zbrojnych RP i administracji wojskowej,
- i) kierowanie ćwiczeniem powinno być realizowane osobiście przez Ministra bądź inną osobę z Kierownictwa Ministerstwa upoważnioną do działania w jego imieniu,
- j) ćwiczenia obronne należy prowadzić w miejscach (rejonach, obszarach) przewidywanego działania ćwiczących, z uwzględnieniem pracy w zapasowych miejscach pracy ćwiczących grup operacyjnych Ministerstwa, jednostek i przedsiębiorców,
- k) czas trwania ćwiczeń obronnych powinien wynikać z zakładanych celów oraz przyjętych rozwiązań organizacyjnych.

6.2 Tematy ćwiczeń powinny wynikać z:

- a) przeznaczenia ćwiczących struktur organizacyjnych i zadań szkoleniowych określonych przez koordynatora szkolenia na ustalony okres szkoleniowy,
- b) założeń wynikających ze strategii narodowych i dokumentów normatywnych,
- c) miejsca, roli oraz zadań ćwiczących w strukturze podsystemu niemilitarnego,
- d) poziomu indywidualnego oraz zespołowego wyszkolenia ćwiczących w dziedzinie przygotowania i prowadzenia działań przewidywanych do realizacji w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny,
- e) najnowszych poglądów dotyczących przygotowania i prowadzenia działań przez podsystem niemilitarny,
- f) doświadczeń, wniosków i zaleceń z ćwiczeń przeprowadzonych w przeszłości, wniosków i zaleceń wynikających z prowadzonych kontroli wykonywania zadań obronnych.

7. Ustalenia końcowe

- 7.1 W imieniu Ministra proces szkolenia obronnego w Ministerstwie organizuje i realizuje Dyrektor Biura Obrony i Ochrony Informacji Niejawnych, zwanego dalej „BOiIN”, do którego obowiązków w szczególności należy:

- a) opracowanie wytycznych do planowania i realizacji szkolenia obronnego w 2018 roku,
 - b) opracowywanie i uzgodnienie z Ministrem Obrony Narodowej rocznego planu szkolenia obronnego w DAR kierowanych przez Ministra na 2018 rok,
 - c) zgłaszanie kandydatów do udziału w Wyższych kursach obronnych,
 - d) zapewnienie środków finansowych w ramach Programu pozamilitarnych przygotowań obronnych na realizację przedsięwzięć szkoleniowych,
 - e) organizowanie i realizacja przedsięwzięć szkolenia obronnego,
 - f) dokumentowanie szkolenia obronnego,
 - g) kontrola realizacji szkolenia obronnego w jednostkach i u przedsiębiorców.
- 7.2 Dokumentację szkoleniową należy prowadzić zgodnie z pkt. 4.5 Wytycznych do szkolenia obronnego w działach administracji rządowej gospodarka morską, rybołówstwo oraz żegluga śródlądowa w 2016 roku, stanowiących załącznik do zarządzenia nr 12 Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 23 maja 2016 r. (Dz. Urz. MG MiŻŚ poz. 11), zwanych dalej „Wytycznymi na 2016 r.”.
- 7.3 Środki finansowe na szkolenie obronne należy wydatkować w sposób racjonalny, zgodnie z zarządzeniem Nr 6 Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 23 maja 2016 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania Wytycznych w sprawie finansowania zadań na rzecz obronności państwa (Dz. Urz. MG MiŻŚ poz. 5).
- 7.4 Sprawozdawczość z realizacji szkolenia obronnego należy prowadzić zgodnie z załącznikiem nr 4 do Wytycznych na 2016 r.
- 7.5 Projekty rocznych planów szkolenia Ministerstwa należy przysyłać, celem uzgodnienia z Ministrem Obrony Narodowej, na adres Departamentu Strategii i Planowania Obronnego MON, nie później niż do 15 grudnia roku poprzedzającego ich realizację.
- 7.6 Projekty rocznych planów szkolenia jednostek należy uzgadniać zgodnie z § 13 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia, uwzględniając przy tym poprawność planowania przedsięwzięć zapewniających realizację głównych kierunków szkolenia wytyczonych przez Ministra.
- 7.7 Projekty planów szkolenia przedsiębiorców uzgadniają kierownicy jednostek, według właściwości.

Schemat **Załącznik nr 2**
organizacji szkolenia obronnego w działach administracji rządowej gospodarka morską, gospodarka wodna, rybołówstwo
oraz żegluga śródlądowa

